

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра фінансів і економіки природокористування

06-03-221

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

для проведення практичних занять та виконання
самостійної роботи з навчальної дисципліни
**«Фінансово-економічна діяльність
та інвестиційний аналіз»** для здобувачів
вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій»
денної і заочної форми навчання

Рекомендовано науково-
методичною комісією за
спеціальністю 193
«Геодезія та землеустрій»
протокол №7 від
14.06.2019 р.

Рівне – 2019

Методичні вказівки для проведення практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни «Фінансово-економічна діяльність та інвестиційний аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» денної і заочної форми навчання / Подлевський А. А. – Рівне : НУВГП. 2019. – 32 с.

Укладач: Подлевський А. А., к.е.н., доцент кафедри фінансів і економіки природокористування.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., к.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів і економіки природокористування.

	стор.
ЗМІСТ	
1. Загальні рекомендації до вивчення дисципліни	3
2. Методичні рекомендації для виконання практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни	5
2.1. Змістовий модуль 1. Основи фінансово-економічної діяльності підприємства	5
Тема 1. Основи фінансів підприємств	5
Тема 2. Основний та оборотний капітал підприємства	8
Тема 3. Формування і використання прибутку на підприємстві	10
2.2. Змістовий модуль 2. Організаційно-економічні засади інвестиційного аналізу	13
Тема 4. Методологічні основи інвестування	13
Тема 5. Інвестиційна діяльність підприємства	16
Тема 6. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства	18
Тема 7. Реальні інвестиції	20
Тема 8. Оцінка і аналіз ефективності інвестиційного проекту	22
Тема 9. Фінансові інвестиції	26
3. Теми самостійної роботи студентів	29
4. Список рекомендованої літератури	30

© Подлевський А. А., 2019

© НУВГП, 2019

1. ЗАГАЛЬНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Фінансово-економічна та інвестиційна діяльність є основою подальшого розвитку підприємства будь-якої галузевої приналежності та форми власності. Інвестиції відіграють вирішальну роль у відтворювальних процесах на підприємстві, оскільки саме вони забезпечують підвищення технічного та організаційного рівня виробництва, створення і впровадження техніки і технологій, сучасних систем організації та управління економічними та фінансовими процесами. Знання про різні аспекти їх залучення, функціонування та оцінку ефективності і дає навчальна дисципліна «Фінансово-економічна діяльність та інвестиційний аналіз».

Вивчення теоретичних і практичних основ економіки та інвестицій – обов'язкова умова успішного функціонування країни за новими принципами господарювання, властивих ринковій економіці. Навчальна дисципліна «Фінансово-економічна діяльність та інвестиційний аналіз» спрямована на формування початкових навичок студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» у сфері фінансово-економічної діяльності та інвестиційного аналізу: від теоретичних основ функціонування фінансів підприємства до особливостей здійснення бізнес-планування будь-якого інвестиційного проекту.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансово-економічна діяльність та інвестиційний аналіз» є формування системи знань щодо теоретично-методологічних і практичних питань з фінансово-економічної діяльності та інвестиційного аналізу.

Предметом вивчення дисципліни є економічні відносини, що виникають у сфері економіки та інвестування на різних рівнях господарювання.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни є:

– вивчення закономірностей і механізму фінансово-економічних та інвестиційних відносин держави, підприємств і фізичних осіб;

- набуття вмій використовувати ці закономірності в практиці фінансово-економічної діяльності інвестування;
- вивчення особливостей аналізу інвестиційних проєктів;
- набуття практичних навичок з визначення вартості капіталу та потреб підприємства в основному та оборотному капіталі;
- набуття практичних навичок з визначення ціни та прибутковості підприємства;
- вивчення порядку організації і проведення фінансово-економічної роботи та інвестиційного процесу на підприємстві;
- оволодіння методами та прийомами моделювання інвестиційної діяльності.

Після вивчення даної дисципліни студенти повинні **знати:**

- особливості фінансово-економічної діяльності підприємства;
- особливості залучення, аналізу та планування основного та оборотного капіталів;
- суть ціноутворення та формування прибутку;
- суть інвестиційного процесу, різноманітність форм інвестиційної діяльності;
- принципи, методи і інструменти розробки, прийняття і реалізації рішень, спрямованих на досягнення цілей інвестиційної діяльності підприємства;
- необхідну сукупність теоретичних та практичних знань з питань фінансово-економічних і організаторське-правових відносин між суб'єктами інвестиційної діяльності в ринковій економіці;
- теорію та практику формування інвестиційного капіталу, правила поведінки інвесторів на ринку інвестицій;
- методiku складання бізнес-плану інвестиційного проєкту.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні **вміти:**

- аналізувати економічні категорії та ряд показників, які характеризують економічні та інвестиційні процеси та оцінити їх ефективність;

- проводити аналіз витрат і прибутків із врахуванням фактору часу;
- визначати інвестиційну привабливість підприємств, регіону, галузі, країни;
- розраховувати та аналізувати фінансові та економічні коефіцієнти;
- враховувати та аналізувати інвестиційні ризики, що виникають;
- розробляти інвестиційні проекти;
- складати бізнес-план конкретного інвестиційного проекту.

2. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

ТЕМА 1. ОСНОВИ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ

План

1. Економічна сутність фінансів підприємств.
2. Фінансові ресурси та джерела їх формування.
3. Фінансова діяльність підприємств
4. Кредитування підприємств.
5. Сутність, завдання та методи фінансового планування

Питання для самоперевірки:

1. Що таке фінанси підприємства?
2. Які види фінансових ресурсів є?
3. Основні завдання фінансового планування на підприємстві?
4. Назвіть основні види кредитів.
5. Основні принципи кредитування?
6. Дайте характеристику основних методів фінансового планування.

Тестові завдання:

Найважливішим завданням фінансової служби підприємств є:

- пошук ефективних джерел формування фінансових ресурсів;
- забезпечення максимальної амортизації;
- ведення додаткової фінансової діяльності;
- забезпечення виконання суб'єктами фінансових зобов'язань;
- керування позиковими фінансовими ресурсами.

Кредити, насамперед комерційних банків а також боргові цінні папери (облігації, векселі), це:

- акційні ресурси;
- власні ресурси;
- позикові ресурси;
- залучені ресурси;
- кредитні ресурси.

Що з переліченого НЕ є принципом кредитування?

- принцип валютного регулювання;
- принцип строкості;
- принцип цільового характеру;
- принцип платності;
- принцип повернення.

Забезпечення господарської діяльності підприємства необхідними фінансовими ресурсами, це –

- сутність фінансового планування;
- етап фінансового планування;
- мета фінансового планування;
- завдання фінансового планування;
- фінансове планування.

Яке призначення оперативного фінансового планування?

- контроль за платоспроможністю підприємства;
- фінансове забезпечення загального розвитку підприємства;
- фінансове забезпечення досягнення стратегічних цілей;
- контроль за своєчасністю грошових надходжень;
- фінансове забезпечення поточної виробничої діяльності.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. Визначити накопичену суму боргу при нарахуванні простих і складних відсотків. Кредит 350 тис. грн., строк кредиту 2 роки; річна процентна ставка 16%; періодичність нарахування щокварталу.

Задача 2 Визначити накопичену суму боргу при нарахуванні простих і складних відсотків. Кредит 500 тис. грн., строк кредиту 3 роки; річна процентна ставка 15%; періодичність нарахування щомісяця.

Задача 3. Визначити накопичену суму боргу при нарахуванні простих і складних відсотків. Кредит 850 тис. грн., строк кредиту 4 роки; річна процентна ставка 17%; періодичність нарахування щоквартально.

Методичні вказівки до розв'язання задач.

При нарахуванні простих відсотків використовують таку формулу:

$$FV = PV (1 + q \cdot n),$$

де **PV** – початкова сума капіталу;

FV – накопичена сума капіталу;

q – річна процентна ставка за складними відсотками;

n – період нарахування, роки.

При нарахуванні складних відсотків використовують таку формулу:

$$FV = PV (1 + q)^n, \text{ де}$$

FV – початкова сума капіталу;

PV – накопичена сума капіталу;

Якщо кількість розрахункових періодів у році перевищує одиницю (наприклад, щоквартальне, щомісячне нарахування відсотків), то розрахунок нарощеної суми боргу здійснюється за такою формулою:

$$FV = PV (1 + q/m)^{n \cdot m},$$

де **m** – кількість розрахункових періодів у році

ТЕМА 2. ОСНОВНИЙ ТА ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Суть, склад, амортизація та оцінка основних фондів.
2. Показники стану та використання основних фондів.
3. Основи організації оборотних коштів.
4. Визначення потреби в оборотних коштах.
5. Показники стану і використання оборотних коштів.

Питання для самоперевірки:

1. Дайте визначення основних фондів підприємства.
2. Назвіть основні класифікації основних фондів підприємства.
3. Основні показники використання основних фондів підприємства?
4. Назвіть основні методи нарахування амортизації.
5. Основні показники використання оборотних засобів підприємства?
6. Основні нормативи оборотних фондів?

Тестові завдання:

1. За функціональним призначенням основні фонди поділяють на:

- активні та пасивні;
- власні та залучені;
- виробничі та невиробничі;
- первісні та відновлені;
- залишкові та ліквідаційні.

2. Відношення обсягу валової продукції підприємства до середньорічної вартості основних фондів, це –

- коефіцієнт зносу;
- сума зносу основних засобів;
- фондодіддача;
- балансова вартість;
- фондомісткість.

3. За особливостями планування та принципом організації оборотні засоби поділяються на:

- власні;

- залучені;
- нормовані;
- структуровані;
- відчуженні.

4. Резерв часу, який дорівнює половині часу між двома суміжними поставками матеріального ресурсу, це –

- підготовчий запас;
- транспортний запас;
- поточний запас;
- страховий запас;
- майбутній запас.

5. Знецінення діючих основних фондів до настання їх повного фізичного зносу, це –

- амортизація;
- моральне зношення;
- модернізація;
- баланс;
- капітальний ремонт.

Завдання для розрахунку:

Задача 1. На підприємстві виробнича собівартість одного виробу становить 350 грн. Початкові одноразові витрати матеріалів на виробництво одного виробу дорівнюють 70 грн. Тривалість виробничого циклу 2 дні. За рік має бути випущено 1000 виробів. Визначити норматив оборотних засобів у незавершеному виробництві.

Задача 2. Підприємство використовує у виробництві будівельний матеріал. Інтервал часу між двома суміжними поставками складає 24 дні. Термін доставки і вивантаження - 3 дні. Підготовка до використання матеріалу у виробничому процесі - 2 дні. Середньодобові витрати матеріалу 12 тон, а договірна ціна 1 тони цього матеріалу 580 грн. Розрахувати норматив виробничих запасів будівельного матеріалу у натуральному і вартісному виразі.

Задача 3. строк служби 6 років, ліквідаційна вартість становить 20 тис. грн. Визначити річну норму та щорічну суму амортизаційних відрахувань.

Задача 4. Постачання сировини на підприємство відбувається згідно даних, наведених у таблиці. Визначити норму поточного запасу (у днях) у випадку наявності чотирьох різних постачальників.

Таблиця

Дані по постачальниках сировини

Поста-чальник	Можливий обсяг однієї поставки, т	Інтервал між двома поставками
№ 1	180	30
№ 2	300	20
№ 3	60	10
№ 4	120	30
Разом	660	

Задача 5. На підприємстві реалізовано товарної продукції на суму 35 тис. грн. при середніх залишках оборотних коштів 6400 грн. Визначити можливий обсяг випуску продукції в наступному році за незмінного обсягу оборотних коштів та зменшеної на 7 днів тривалості їх обороту.

Методичні вказівки до розв'язання задач.

Основні формули для розв'язання задач наведені у [6, С. 28-32, 38-43].

ТЕМА 3. ФОРМУВАННЯ І ВИКОРИСТАННЯ ПРИБУТКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

План

1. Економічна сутність прибутку та його види.
2. Фактори, що формують прибуток.
3. Види грошових надходжень.
4. Собівартість продукції.
5. Використання прибутку.
6. Сутність і методи обчислення рентабельності.

Питання для самоперевірки:

1. Дайте визначення валового та чистого прибутку підприємства.
2. Назвіть основні фактори формування прибутку підприємства.
3. Основні складові собівартості продукції підприємства?
4. Як формується ціна одиниці продукції?
5. Напрями використання чистого прибутку?
6. Які є основні методи обчислення рентабельності?

Тестові завдання:

1. Сума прибутку підприємства після сплати податку на прибуток, це –

- чистий прибуток підприємства;
- валовий дохід;
- оподаткований прибуток;
- балансовий прибуток;
- прибуток.

2. Внутрішні фактори фінансових результатів підприємств поділяються на:

- виробничі, екстенсивні;
- невиробничі, інтенсивні;
- виробничі, невиробничі;
- екстенсивні, інтенсивні;
- виробничі, інтенсивні.

3. Для формування прибутку підприємств виділяють такі підходи:

- бухгалтерський та політичний;
- економічний та податковий;
- бухгалтерський та економічний;
- економічний та юридичний;
- бухгалтерський та аналітичний.

4. Якісний вартісний показник, що характеризує рівень віддачі витрат або ступінь використання наявних ресурсів у процесі виробництва і реалізації продукції товарів – це:

- рентабельність;
- собівартість продукції;
- валовий дохід;
- прибуток;

5. Частина чистого прибутку підприємства, що залишається після його розподілу і використання на інвестиційні потреби, формування внутрішніх грошових фондів або безпосередньо на фінансування поточних витрат, це-

- нерозподілений прибуток;
- розподілений прибуток;
- оподаткований прибуток;
- балансовий прибуток;
- валовий прибуток.

Завдання для розрахунку:

Задача 1. Підприємство виготовляло та продавало свої вироби за ціною реалізації, яка склалася на ринку, сплачуючи при цьому акцизний податок та податок на додану вартість. Ставка акцизного податку була в 2 рази нижчою за ставку податку на додану вартість. Витрати на виробництво одного виробу склали 500 грн., чистий прибуток з кожного виробу - 100 грн.

Зниження ставки податку на додану вартість в 3 рази привело до того, що підприємство почало отримувати чистий прибуток з кожного виробу на 150 грн. більший. Ціна реалізації виробів не змінилась. Розрахуйте величину ставки акцизного податку.

Задача 2. Розрахуйте величину чистого прибутку, що його отримує підприємець від реалізації одного виробу, за такими даними: величина акцизного податку складає 700 грн., ставка акцизного податку – 0,35, витрати на виробництво одного виробу в 3 рази більші за величину чистого прибутку

Задача 3. Розрахуйте величину чистого прибутку, що його отримує підприємець від реалізації одного виробу, за такими даними: ціна реалізації виробу - 2000 грн., витрати на виробництво виробу - 1200 грн., акцизний податок -300 грн., величина ПДВ - 250 грн.

Задача 4. Підприємство виготовляє та продає на ринку певні вироби. Витрати на виробництво одного виробу

дорівнюють 250 грн., величина чистого прибутку - 50 грн. Ставка податку на додану вартість - 0,2. Розрахуйте, як зміниться ціна реалізації виробу, якщо держава запровадить акцизний податок на ці вироби зі ставкою 0,5.

Задача 5. На малому підприємстві витрати на оренду приміщень та їх утримання становлять 6000 тис грн. на рік, а на управління, інженерне і виробничо-господарське обслуговування та амортизаційні відрахування – 4000 тис. грн. Змінні витрати на один виріб становлять 250 грн., його ціна продажу – 380 грн. Визначте мінімальний обсяг випуску продукції на рік, який забезпечує беззбитковість виробництва

Методичні вказівки до розв'язання задач.

Основні формули для розв'язання задач наведені у [6, С. 55, 63]

2.2. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ІНВЕСТИЦІЙНОГО АНАЛІЗУ

ТЕМА 4. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНВЕСТУВАННЯ

План

1. Економічна суть та класифікація інвестицій.
2. Суб'єкти і об'єкти інвестиційної діяльності.
3. Інвестиційні ресурси підприємства: суть, специфіка та джерела формування.
4. Інвестиційний ринок та його інфраструктура.
5. Роль інвестицій у розвитку економічних процесів.
6. Роль держави в стимулюванні інвестиційної діяльності.

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте економічну сутність інвестицій.
2. Назвіть основні види інвестицій.
3. Чим відрізняються реальні та фінансові інвестицій.
4. Перелічіть основні етапи інвестиційного процесу.
5. Розкрийте поняття «інвестиційний ринок».

6. Назвіть об'єкти та суб'єкти інвестиційної діяльності.
7. Назвіть джерела інвестиційних ресурсів.
8. Перелічіть економічні ефекти інвестиційної діяльності.
9. Назвіть основні принципи державного регулювання інвестиційної діяльності.
10. Визначте зміст державного регулювання інвестиційної діяльності.
11. Охарактеризуйте прямі методи державного регулювання інвестиційної діяльності.
12. Які важелі державного впливу відносять до непрямих методів регулювання інвестиційною діяльністю?

Тестові завдання:

1. За відтворювальною спрямованістю інвестиції класифікують:

- чисті;
- реальні;
- фінансові;
- прямі;
- непрямі.

Національний університет
водного господарства
та природокористування

2. Суб'єкт інвестиційної діяльності, що ухвалює рішення щодо вкладення власних, позикових і притягнутих інвестиційних ресурсів в об'єкти інвестування – це:

- фінансовий посередник;
- акціонер;
- інвестор;
- підприємець;
- брокер.

3. Інвестиційний ринок – це

- сукупність економічних відносин, які складаються між продавцями та споживачами інвестиційних товарів та послуг;
- частина економічної політики держави, що визначає обсяг, структуру і напрямок капіталовкладень, зростання основного капіталу;
- сукупність правових, економічних та інституціональних умов, що визначають правила функціонування різних типів цінних паперів на ринку, умови купівлі і продажу;

- сукупність практичних дій її суб'єктів по реалізації інвестицій;
- капітал у всіх його формах, що вкладається в об'єкти виробничого й невиробничого призначення з метою досягнення економічного, соціального і екологічного ефектів.

4. До позитивних та негативних рис позичкових інвестиційних ресурсів не відносяться:

- вища норма прибутку ніж за власними джерелами;
- широкі можливості залучення;
- генерують приріст рентабельності за умови, що рентабельність активів перевищує середню процентну ставку за кредит;
- залежність вартості таких ресурсів від кон'юнктури на кредитному ринку.

5. Система заходів, спрямованих на стимулювання інвестиційної активності та формування сприятливого інвестиційного клімату, залучення неінфляційних джерел інвестування та створення єдиних стандартів ефективності інвестицій – це:

- регіональне регулювання інвестиційної діяльності;
- реінвестиція;
- державне регулювання інвестиційної діяльності;
- місцеве регулювання інвестиційної діяльності;
- інвестиція.

Завдання для опрацювання:

1. Охарактеризуйте систему регулювання інвестиційної діяльності в Україні.
2. Дайте оцінку розвитку інвестиційного ринку в Україні.
3. Дайте оцінку розвитку інфраструктури інвестиційного ринку в Україні.
4. Проаналізуйте роль інвестицій на рівень соціально-економічне життя конкретного регіону.

ТЕМА 5. ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Планування інвестиційної діяльності підприємства – суть і форми.
2. Розробка та реалізація інвестиційної стратегії.
3. Основи формування інвестиційного портфелю.
4. Аналіз інвестиційної діяльності.
5. Інвестиційний контроль та моніторинг.
6. Управління інвестиційною діяльністю.
7. Інвестиційні ризики та основні методи їх дослідження.

Питання для самоперевірки

1. Назвіть і охарактеризуйте форми інвестиційного планування.
2. Основні етапи процесу інвестиційного планування.
3. Перелічіть етапи розробки інвестиційної стратегії підприємства.
4. Перелічіть види оперативних інвестиційних планів підприємства.
5. Назвіть види інвестиційного аналізу по різних класифікаційних ознаках.
6. Назвіть види інвестиційного контролю.
7. У чому полягає сутність управління інвестиційною діяльністю підприємства?
8. Перелічіть елементи системи управління інвестиційною діяльністю підприємства.
9. Класифікація інвестиційних ризиків.
10. Які є методи зниження інвестиційних ризиків?

Тестові завдання:

1. Залежно від об'єкта аналізу розрізняють такі види інвестиційного аналізу:
  - горизонтальний та вертикальний;
  - комплексний на порівняльний;
  - повний та порівняльний;
  - повний та тематичний;
  - комплексний та тематичний.

2. До загальних функцій управління інвестиційною діяльністю підприємства не належить:

- збір та обробка інформації;
- управління ризиками;
- планування;
- аналіз;
- регулювання.

3. Функції, які здійснюються системою управління поза залежністю від умов й особливостей інвестиційної діяльності підприємства?

- спеціальні;
- зовнішні;
- загальні;
- внутрішні;
- незалежні.

4. Метод, який полягає в тому, що наслідки настання ризикової ситуації перекладаються на третю сторону:

- пом'якшення ризику;
- передача ризику;
- перекладання ризику;
- прийняття ризику;
- ухилення від ризику.

5. Метод, який полягає в тому, що розробляється система заходів, яку спрямовано на зниження вірогідності ризику і нівеляцію їх наслідків:

- пом'якшення ризику;
- передача ризику;
- планування ризику;
- прийняття ризику;
- ухилення від ризику.

Завдання для опрацювання:

1. Проаналізувати стратегії управління інвестиційною діяльністю успішних компаній світу (на вибір студента).

2. Ознайомитися із методикою SWOT-аналізу підприємства та застосувати на вибраному підприємстві.

ТЕМА 6. ОЦІНКА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

План

1. Поняття інвестиційної привабливості та види її аналізу.
2. Аналіз інвестиційної привабливості країни.
3. Інвестиційна привабливість регіону.
4. Інвестиційна привабливість галузі.
5. Інвестиційна привабливість підприємства.
6. Міжнародна інвестиційна діяльність та її чинники.

Питання для самоперевірки

1. Охарактеризуйте поняття «інвестиційна привабливість» і «інвестиційний клімат».
2. У чому полягає сутність параметричного аналізу?
3. Назвіть основні чинники впливу на інвестиційний клімат.
4. Яка роль міжнародних рейтингів у формуванні інвестиційного клімату?
5. В чому полягає зміст оцінки інвестиційної привабливості регіонів?
6. Назвіть особливості оцінки інвестиційної привабливості галузі.
7. Назвіть основні складові оцінки інвестиційної привабливості підприємства?
8. Визначте напрямки міжнародної інвестиційної діяльності.
9. Розкрийте зміст та специфіку іноземних інвестицій.
10. Охарактеризуйте основні види та форми іноземних інвестицій.
11. Дайте характеристику портфельним іноземним інвестиціям.

Тестові завдання:

1. Сукупність об'єктивних і суб'єктивних умов, що сприяють або перешкоджають процесу інвестування національної економіки на макро, мезо- і мікрорівнях – це
  - інвестиційна привабливість;
  - інвестиційний клімат;
  - інвестиційна привабливість країни;
  - інвестиційна привабливість регіону;

– інвестиційна привабливість галузей.

2. З скількох етапів складається процес вивчення інвестиційної привабливості?

- з трьох етапів;
- з двох етапів;
- з чотирьох етапів;
- лише з одного головного етапу;
- з п'яти етапів.

3. Стратегічні альянси і спільні підприємства –

- дають інвесторам більшу присутність на місцевому ринку з меншим ризиком, ніж пряма купівля місцевої фірми або створення власного дочірнього підприємства;
- дають інвестору можливість виходу на ринок із мінімальним прибутком;
- приносить великі вигоди місцевим фірмам, стимулює економіку країни в цілому та прискорює її інтеграцію у світову економіку;
- дають інвестору можливість виходу на ринок із максимальним прибутком;
- застосовуються на ринках, які мають найбільший потенціал для отримання прибутків.

4. Сукупність практичних дій суб'єктів по вкладенню інвестицій за рубіж та іноземних інвестицій – це

- міжнародна інвестиційна діяльність;
- міжгалузєва інвестиційна діяльність;
- міжрегіональна інвестиційна діяльність;
- міжнародна економічна діяльність;
- міжрегіональна економічна діяльність.

5. Прямі іноземні інвестиції – це

- вкладення у зарубіжні підприємства, що забезпечують контроль інвестора або його участь в управлінні підприємством управління підприємством;
- сукупність практичних дій суб'єктів по вкладенню інвестицій за рубіж та іноземних інвестицій;
- сукупність практичних дій по наданню кредитів країнам, що відчувають труднощі у галузі платіжного балансу;

- вкладення в акції зарубіжних підприємств (без придбання контрольного пакету);
- вкладення в акції облігації та інші цінні папери іноземних держав, міжнародних валютно-кредитних організацій з метою одержання підвищеного доходу за рахунок податкових пільг, зміни валютного курсу.

Завдання для опрацювання:

1. Проаналізувати інвестиційний клімат України за останні 5 років.
2. Проаналізувати інвестиційну привабливість регіону України за останні 5 років.
3. Проаналізувати інвестиційну привабливість галузі національного господарства України за останні 5 років.

ТЕМА 7. РЕАЛЬНІ ІНВЕСТИЦІЇ

План

1. Реальні інвестиції: суть і форми.
2. Інноваційні та інтелектуальні інвестиції.
3. Розробка і реалізація інвестиційної програми.
4. Інвестиційний проект – його зміст, форми, порядок розробки.
5. Аналіз інвестиційного проекту
6. Бізнес-план інвестиційного проекту.

Питання для самоперевірки:

1. Охарактеризуйте реальні інвестиції підприємства і їхні форми.
2. Особливості здійснення інноваційних інвестицій.
3. Види інтелектуальних інвестицій.
4. Що являє собою інвестиційна програма?
5. Назвіть основні форми інвестиційних проектів.
6. Перелічіть етапи аналізу інвестиційного проекту.
7. Що являє собою бізнес-план інвестиційного проекту, за якими розділами він розробляється?

Тестові завдання:

1. Інвестиційна операція, пов'язана з повною зміною технології виробничого процесу для випуску нової продукції на діючому підприємстві –

- модернізація;
- реконструкція;
- перепрофілювання;
- придбання цілісного майнового комплексу;
- нове будівництво.

2. Реальні інвестиції –

- це вкладення капіталу у грошові потоки;
- це вкладення капіталу у маркетинг;
- це вкладення капіталу у відтворення основних фондів;
- це вкладення капіталу у довірчі підприємства;
- це вкладення капіталу у пакети акцій.

3. За цілями інвестування інвестиційні проекти класифікуються:

- проекти розвитку і проекти санації;
- проекти екологічної спрямованості та проекти з досягнення економічних ефектів;
- стратегічні і тактичні проекти;
- незалежні, взаємозалежні і взаємовиключні проекти;
- короткострокові, середньострокові та довгострокові проекти.

4. Розрізняють такі основні типи інновацій:

- товарна, ринкова, управлінська, екологічна, соціальна;
- маркетингова, технологічна, механічна, ринкова, соціальна;
- екологічна, фізична, товарна, маркетингова, технічна;
- соціальна, технічна, ринкова, товарна, управлінська;
- управлінська, психологічна, соціальна, екологічна.

5. За ... виділяють стратегічні і тактичні інвестиційні проекти.

- спрямованістю;
- ефектами інвестування;
- сумісністю реалізації;
- строками реалізації.

Завдання для опрацювання:

1. Дослідити основні тенденції в сфері інноваційних інвестицій в Україні та світі.
2. Дослідити основні тенденції в сфері інтелектуальних інвестицій в Україні та світі.
3. Ознайомитися із можливими методами генерації бізнес-ідей.
4. Згенерувати 5 бізнес-ідей командою у заданому викладачем напрямку діяльності.
4. Розробити окремі розділи бізнес-плану запропонованої викладачем (або власної) бізнес-ідеї.

ТЕМА 8. ОЦІНКА І АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ

План

1. Суть і принципи оцінки ефективності інвестицій.
2. Ануїтет та його використання в оцінці доцільності інвестицій
3. Методи оцінки економічної ефективності інвестицій.
4. Аналіз фінансового стану підприємства з метою оцінки інвестиційних можливостей.

Питання для самоперевірки

1. У чому полягає зміст оцінки економічної ефективності проекту?
2. Назвіть основні різновиди ануїтету.
3. Сформулюйте основні принципи оцінки ефективності реальних інвестиційних проектів.
4. Перелічіть основні показники оцінки економічної ефективності інвестиційного проекту.
5. Охарактеризуйте метод розрахунку чистого проведеного ефекту інвестиційного проекту.
6. Назвіть основні коефіцієнти аналізу фінансового стану підприємства

Тестові завдання:

1. До основних методологічних принципів оцінки ефективності інвестиційних проектів належить:

- принцип системності;
- принцип розбіжності інтересів;
- принцип погодженості;
- принцип неповноти інформації;
- принцип нерівноцінності різночасних витрат і результатів.

2. До основних методичних принципів оцінки ефективності інвестиційних проектів належить:

- принцип специфічності проекту;
- принцип результативності;
- принцип об'єктивності;
- принцип системності;
- принцип обмеженості ресурсів.

3. Якщо індекс рентабельності інвестицій (RI) < 1, то:

- проект варто відхилити;
- проект не прибутковий, але й не збитковий;
- проект не прибутковий;
- проект не збитковий;
- проект варто прийняти.

4. Якщо чиста теперішня вартість більше нуля, то:

- проект варто прийняти;
- проект варто відхилити;
- проект не прибутковий;
- проект не збитковий;
- проект не прибутковий, але і не збитковий.

5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості:

- відображає інтереси короткострокових кредиторів;
- відображає інтереси довгострокових кредиторів (інвесторів);
- відображає інтереси акціонерів (інвесторів);
- відображає відношення ціни до норми прибутковості на акцію;
- відображає співвідношення позичкового капіталу до активів.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. Визначити доцільність проекту на основі методів визначення чистої теперішньої вартості (ЧТВ), індексу прибутковості(ІП). Зробити висновки. Грошові потоки проектів, тис.грн. 1 рік – 30; 2 рік – 30; 3 рік – 70; 4 рік – 50; 5 рік – 40 тис. грн. Початкові інвестиції (ІІ) складають 150 тис. грн. Дисконтна ставка складає 9%.

Задача 2. Визначити доцільність проекту на основі методів визначення чистої теперішньої вартості (ЧТВ), індексу прибутковості(ІП). Зробити висновки. Грошові потоки проектів, тис. грн. 1 рік – 30; 2 рік – 30; 3 рік – 70; 4 рік – 50; 5 рік – 40 тис. грн. Початкові інвестиції (ІІ) складають 180 тис. грн. Дисконтна ставка складає 13%.

Задача 3. Використовуючи дані таблиці, розрахуйте внутрішню норму рентабельності проекту.

Таблиця 1

Дані про інвестиційний проект, тис. грн.

Показники	Роки					
	0	1	2	3	4	5
Інвестиції	22000					
Грошовий потік		7800	5300	5000	3000	3500

Задача 3. Підприємство має два альтернативних варіанти інвестиційних проектів – проект А і проект В. Для оцінки ефективності цих проектів необхідно визначити очікувану суму чистого приведенного доходу по цих проектах. Дані, які характеризують ці проекти, наведені в таблиці.

Таблиця 2

Дані про інвестиційний проект

Показники	Інвестиційні проекти	
	А	В
Обсяг інвестиційних коштів	3500	3300
Період експлуатації інвестиційного проекту, роки	2	4
Сума грошового потоку - всього	5000	6000

в тому числі:		
1-й рік	3000	1500
2-й рік	2000	1500
3-й рік	-	1500
4-й рік	-	1500

Примітка: дисконтна ставка для проекту А-10%, для проекту В-12%.

Задача 4. Припустимо, що Ви вирішили сформувати власний пенсійний фонд шляхом відкладення у кінці кожного року (23 років трудової діяльності) по 1500 грн. на банківський рахунок зі ставкою 15%. Яка сума буде на Вашому рахунку через 23 років?

Задача 5. Компанії необхідно накопичити за 17 років 20 млн. грн. Яку суму щорічно необхідно відкладати компанії в певний фонд (під 11 % річних доходності) щорічно, щоб повністю акумулювати потрібну суму за 17 років, якщо щорічні платежі вносяться до фонду в кінці кожного року?

Методичні вказівки до розв'язання задач.

Для початку треба продисконтувати грошові потоки до першого року за формулою:

$$ГП_{ді} = ГП_i \times \frac{1}{(1+q)^i},$$

де $ГП_{ді}$ - грошові потоки в і-рік, тис. грн.:

q - дисконтна ставка.

Тоді **чиста теперішня вартість (NPV)** буде визначатися як різниця між сумою дисконтованих грошових потоків та початковими інвестиціями.

$$NPV = \sum ГП_{ді} - I_0$$

Якщо $ЧТВ > 0$, проект є доцільним до впровадження, якщо $ЧТВ < 0$ – є недоцільним.

Індекс прибутковості (PI) розраховується як відношення $\sum ГП_{ді}$ до I_0 .

$$PI = \frac{\sum ГП_{ді}}{I_0}$$

Якщо $PI > 1$, проект є доцільним до впровадження, якщо $PI < 1$ – є недоцільним.

Майбутня вартість ануїтету визначається, як сума всіх платежів разом із нарахованими відсотками на кінець терміну проведення операції, і розраховується за формулою:

$$FV_A = A \times \frac{(1+q)^n - 1}{q}$$

де A – рівний, фіксований ануїтетний платіж, грн.;

FV_A – майбутня вартість ануїтету, грн.;

q – річна ставка за складними відсотками (в коеф.);

n – період ануїтету, роки.

ТЕМА 9. ФІНАНСОВІ ІНВЕСТИЦІЇ

План

1. Суть фінансових інвестицій.
2. Оцінка фінансових інвестицій.
3. Стратегія портфельного інвестування.
4. Ринок цінних паперів.
5. Фондова біржа та фондові індекси.

Питання для самоперевірки:

1. Що таке фінансові інвестиції?
2. У чому полягає відмінність простих і привілейованих акцій?
3. Які показники використовуються для оцінки ефективності операцій з акціями?
4. У чому відмінність номінальної, викупної й ринкової ціни облігації?
5. Перелічіть види інвестиційних портфельів.
6. Суть та класифікація ринку цінних паперів.
7. Охарактеризуйте сучасний стан фондового ринку в Україні
8. Розкрийте суть фондової біржі та фондових індексів.

Тестові завдання:

1. За місцем торгівлі вторинний ринок цінних паперів поділяється на:

- організований та неорганізований;
  - первинний та вторинний;
  - зовнішній та внутрішній;
  - виробничий та торговий;
  - іноземний та внутрішній.
- 2. Стандартний документ, що засвідчує право та/або зобов'язання придбати або продати базовий актив (цінні папери) на визначених ним умовах у майбутньому – це**
- дериватив;
  - депозитарна розписка;
  - інвестиційний сертифікат;
  - ощадний сертифікат;
  - ф'ючерсний контракт.
- 3. Яку ціну може мати акція?**
- номінальну, балансову, ліквідаційну, ринкову;
  - номінальну, середню, високу;
  - відсоткову, дисконтну, лізингову;
  - ринкову, відсоткову, дисконтну, інвестиційну;
  - прибуткову, інтегральну, дисконтну;
- 4. Для аналізу загального руху курсів цінних паперів у динаміці застосовують :**
- біржові індикатори та індекси;
  - біржові операції та акції;
  - біржові послуги та котирування;
  - лістинг та біржові індекси;
  - постійне котирування та біржові операції.
- 5. Для розрахунку курсу акції використовують модель:**
- Гордона;
  - Рікардо;
  - Стігліца;
  - Онищенко;
  - Барановського.

Завдання для розрахунків:

Задача 1. Інвестор купив акцію з прогнозом дивідендів: 1р. 70 грн., а в наступні 4 роки на 35 грн. більше щороку. Норма

поточної доходності – 14% у рік. Акцію куплена на 5 років. Визначити ринкову ціну акції.

Задача 2. Останній раз компанія сплатила на кожну акцію дивіденд у розмірі 15 грн. Компанія сподівається, що її дивіденди будуть щорічно зростати на 5%. Визначити ціну акції, якщо необхідна ставка доходності за акціями становить 12%.

Задача 3. Інвестор купив акцію за 2000 грн. з метою її перепродажу. Через 3 місяці акція була продана іншому інвесторові за 3100 грн. Визначте прибутковість цієї операції.

Методичні вказівки до розв’язання задач.

Для розрахунку курсу акції використовуються різні моделі. Найпоширенішою з них є модель М. Гордона, що припускає три варіанти розрахунку поточної ринкової ціни акції.

1. Якщо темп приросту дивідендів дорівнює нулю ($g = 0$), то поточна ринкова ціна акції (P_0) визначається за формулою

Оцінка акцій з постійними дивідендами:

$$P_0 = \frac{D_0}{r}$$

де D_0 — поточний дивіденд, грн.;

r — ставка доходності акції.

2. *Оцінка акцій з постійним приростом дивідендів {модель Гордона).*

$$P_0 = \frac{D_1}{r - g} = \frac{D_0 \times (1 + g)}{r - g}$$

де D_1 — сподівані дивіденди на акцію на найближчий період (рік), грн..

g — темп приросту дивідендів (постійний).

3. *Оцінка акцій з непостійним приростом дивідендів:*

$$P_0 = \sum_{i=1}^n \frac{D_i}{(1+r)^i}$$

D_i — сподіваний щорічний дивіденд на акцію;

i – період нарахування дивідендів.

Прибутковість (у річному вирахованні) спекулятивної операції з акціями, тобто операції «покупка заради продажу», коли інвестор не одержує поточного доходу у вигляді дивідендів, а його дохід становить приріст курсової вартості акції, можна визначити за формулою

$$d = \frac{P_1 - P_0}{P_0} \times \frac{365}{t} \times 100\%$$

де P_0 – ціна покупки акції, грн. або %;

P – ціна продажу акції, грн. або %;

t – кількість днів від дня покупки до дня продажу.

3. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

1. Роль держави у стимулюванні інвестиційної діяльності.
2. Інноваційні інвестиції: суть, види та важливість на сучасному етапі розвитку суспільства.
3. Україна у міжнародних рейтингах.
4. Тіньова економіка: суть, причини виникнення та способи легалізації.
5. Венчурне інвестування.
6. Валютна біржа FOREX.
7. Особливості інвестування в аграрний бізнес.
8. Національна інноваційна стратегія: суть, проблеми, перспективи.
9. Іноземне інвестування.
10. Особливості державного регулювання інвестиційної діяльності в зарубіжних країнах (на вибір кілька країн).
11. Електронний бізнес: суть та особливості здійснення інвестиційної діяльності.
12. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні: основні проблеми та перспективи.
13. Креативні індустрії: суть та особливості інвестування.
14. Технопарки та їх роль у розвитку інвестування.
15. Державне регулювання іноземних інвестицій.

16. Інвестиційний клімат України: проблеми і шляхи покращення.
17. Особливості інвестування у цінні папери.
18. Інвестиційна привабливість регіонів.
19. Сучасний стан міжнародного інвестування у світі та в Україні.
20. Вплив транснаціональних компаній на ринок інвестицій.
21. Сучасний стан інвестування в агробізнес.
22. Роль фінансово-промислових груп та холдингів на інвестиційному ринку України
23. Інвестування у зелену економіку.
24. Перспективи інвестування у відновну енергетику.
25. Розвиток кластерів та кооперативів в аграрному секторі.
26. Диджиталізація інвестиційних процесів.
27. Міжнародні джерела інвестиційного капіталу.
28. Основні напрями інвестиційної діяльності страхових компаній та пенсійних фондів.
29. Розвиток інвестування у франчайзингові мережі
30. Методи оцінки вартості інвестиційного капіталу.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Базецька Г. І., Суботовська Л. Г., Ткаченко Ю. В. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері : навч. посіб. Харків : ХНАМГ, 2012. 292 с.
2. Бердар М. М. Фінанси підприємств : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
3. Дука А. П. Теорія і практика інвестиційної діяльності. Інвестування : навч. посіб. Київ : Каравела, 2007. 424 с.
4. Інвестування : практикум /за наук. ред. Т. В. Майорової. Київ : КНЕУ, 2012. 577 с.
5. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2009. 472с.
6. Подлевський А. А. Конспект лекцій із навчальної дисципліни «Фінансово-економічна діяльність та інвестиційний аналіз» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)

рівня за спеціальністю 193 «Геодезія та землеустрій» денної і заочної форм навчання. Рівне : НУВГП. 2018. 134 с.

7. Сазонець І. Л., Федорова В. А. Інвестування. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 311 с.

8. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств : навч.-мет. посіб. Київ : Ельга, Ніка-Центр, 2003. 206 с.

9. Шило В. П., Ільїна С. Б., Доровська С. С., Барабанова В. В. Фінанси підприємств (за модульною системою навчання) : теор.-практ. посіб. Київ : ВД «Професіонал», 2006. 288 с.

Допоміжна

10. Активізація інвестиційного процесу в Україні : колективна монографія / за наук. ред. Диби М. І., Майорової Т. В. Київ : КНЕУ, 2012. 472 с.

11. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/http://www.ukrstat.gov.ua/>

12. Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами України. URL: <http://www.ukrproject.gov.ua/>

13. Деякі питання управління державними інвестиціями : Постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.2015 № 571. Дата оновлення : 30.12.2017 URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/571-2015-%D0%BF> (дата звернення: 14.06.2019).

14. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/>

15. Інвестиційний аналіз : підручник. 2-ге вид., перероб. та доп. / за наук. ред. А. А. Пересада. Київ : КНЕУ, 2008. 544 с.

16. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua>.

17. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>

18. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>.

19. Портфельне інвестування : підручник / за наук. ред. Шевченко О. Г., Майорової Т. В. Київ : КНЕУ, 2010. 407 с.

20. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. Дата оновлення : 05.12.2012. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 14.06.2019).

21. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 р. № 1560-ХІІ. Дата оновлення : 18.12.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/1560-12> (дата звернення: 14.06.2019).

22. Про інститути спільного інвестування : Закон України від 05.07.2012 р. № 5080-VI. Дата оновлення : 06.01.2018. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5080-17/page> (дата звернення: 14.06.2019).

23. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. Дата оновлення : 11.10.2017. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 14.06.2019).

24. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні діяльність : Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI. Дата оновлення : 05.12.2012. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> (дата звернення: 14.06.2019).

25. Удалих О.О. Управління інвестиційною діяльністю промислового підприємства : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 292 с.

26. Управління інвестиціями на підприємстві. / Козаченко Г. В., Антіпов О. М., Ляшенко О. М., Дібніс Г. І. Київ : Лібра, 2004. 368 с.

27. Федорчак О. В. Систематизація законодавчого забезпечення інвестиційної діяльності в Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2017. № 4(59). URL: <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/tpdu/2017-4/doc/2/07.pdf>.